

Aan de Minister van Economische zaken en Klimaat

Van: A. Wiegant, burger van Nederland; wiegant@xs4all.nl

Betreft: Mijn bijdrage aan de Internetconsultatie Klimaatplan (<https://www.internetconsultatie.nl/klimaatplan>)

Datum: 14 september 2019

N.B.: Deze bijdrage mag openbaar worden gemaakt.

Het Klimaatplan is grotendeels gebaseerd op het Klimaatakkoord, maar is een redactionele verbetering. Door de inkorting van 227 naar 48 pagina's zijn een hoop doublures verdwenen en is het mogelijk, met enige inspanning, 'gewoon' van het plan kennis te nemen. Gezien de taal en materie zal dit alleen hoger opgeleiden lukken.

Op enkele punten zijn rariteiten uit eerder beleid en uit het Klimaatakkoord bijgeschaafd, zoals bijvoorbeeld de energiebelasting, die in de toekomst in iets mindere mate burgers zal worden aangerekend.

Daarnaast wordt bij veel onderwerpen aangegeven dat niet nu al precies kan worden aangegeven hoe het proces naar de als 'peildata' gekozen 2030 en 2050 zal verlopen. Het Klimaatplan beperkt zich dan tot het beschrijven van de krachten die er spelen en de richting die het Kabinet uit wil.

In deze begrijpelijke vaagheid gaan echter ook enkele onderwerpen ten onder, waarover juist helderheid kan en ook zou moeten bestaan.

1. Nog ruim 92,6 % energie tekort, of 97,1%

Het Klimaatplan geeft niet aan, waar we de energie vandaan gaan halen. Zoals gebruikelijk worden spectaculaire getallen over kostprijzdaling en opbrengstvergroting van zonne- en windenergie aangereikt en wordt het begrip 'energie' soms gebruikt als synoniem voor 'elektriciteit', terwijl daar toch zo'n factor 5 of méér verschil in zit. Er is zelfs geen 'proof of concept' voor hoe een koolstofvrije energieproductie eruit zou kunnen zien, noch voor het volume noch voor de netstabiliteit. Hiermee verwordt het Klimaatplan tot luchtflitserie. Met alle bio-energie erbij, dus inclusief 'duurzame houtkap', is anno 2019 volgens CBS 7,4% van de energie "hernieuwbaar". We komen dus nog 92,6% tekort en zonder bio 97,1%. Wel al zo'n 60 miljard aan uitgegeven.

2. Het kost de Staat weinig en de burgers veel

Het Klimaatplan bevat niets over de kosten voor gemeenten, provincies en burgers. Eerder, bij de 'doorrekening' van het beoogde klimaatbeleid, kwam het vreemde getal van 1,5 miljard per jaar uit de hoed van de 'objectieve' Planbureaus, terwijl het Ministerie van EZ&K alleen al voor subsidies van zon, wind en bio meer dan 10 miljard per jaar meldde. In het Klimaatplan wordt de truc uitgelegd: alle kosten/opbrengsten binnen Nederland worden gesaldeerd, de kosten voor de één (bijvoorbeeld de burger) zijn opbrengsten voor de ander (bijvoorbeeld de windmolenboer) dus saldo is nul. De gigantische procedurekosten voor provincies en gemeenten zie ik ook niet terug. Zouden we dit normaliter niet volksverlakkerij noemen?

3. Demografie bestaat niet

Het Klimaatplan geeft, evenals het Klimaatakkoord, geen inzicht in de demografische ontwikkeling en betreft deze niet bij de opgave. Dat is niet verstandig. De afgelopen jaren steeg ons inwonertal met ca 100.000 per jaar en daarmee wordt pakweg de helft van de opbrengst van grootschalige energiebesparing teniet gedaan. De demografische ontwikkeling is dus een belangrijke, helaas ontbrekende, factor.

4. Duurzaamheid op schrift, on-duurzaamheid in de praktijk

Het Klimaatplan staat bol van de 'duurzaamheid' en de 'verduurzaming'. Maar helaas is het beoogde en reeds in uitvoering zijnde beleid anti-duurzaam. Door het subsidiëren van houtstook in elektriciteitscentrales en mestvergisters, dat leidt tot een boskap op ongekende schaal; door industrialisering van het landschap met windmolens en zonnepanelen op land en water, ook in natuurgebieden; door ondersteuning van de intensieve veehouderij met mestvergisters; door milieuvijandige mijnbouw voor noodzakelijke zeldzame metalen; door lastige afvalbergen (accu's, zonnepanelen, betonfunderingen, molenwieken ...).

5. Sociale ontwrichting op microniveau

Het Klimaatplan spreekt over "een goede ruimtelijke inpassing van nieuwe energietoepassingen" (p18) waar het gaat om het industrialiseren van het landschap door windmolens en zonne-industrie. Het bestaande en beoogde beleid ontwricht de samenleving op microniveau (dorpen, buurtschappen), door toenemende conflicten over door subsidies gedreven windindustrie/zonindustrie. Dit zal verder escaleren nu de 'makkelijke'

locaties allemaal zijn vergeven en de molens steeds hoger worden, op weg naar de 300 meter. Het opkopen of omkopen van omwonenden (“participatie”) doet daar niets aan af, kan dit effect zelfs versterken.

6. Van democratie naar autoritaire politiek

Er staan enorme belangen op het spel en, zoals het Klimaatplan op p.33 besmuikt opmerkt: “Daarbij is er een inherente spanning tussen een zorgvuldig maatschappelijk proces en doelbereik.”. De participatiegedachte wordt uiteraard op schrift volop beleden, bijvoorbeeld: “Een brede en actieve betrokkenheid van burgers is voor het welslagen van de transitie van groot belang en moet in de uitvoering van beleid dan ook een belangrijke rol krijgen.” (p.36). In de uitvoering, dus niet in de voorbereiding en bepaling!

Naast het op-/omkopen van burgers voor en door zon- en windindustrie, krijgt dit vorm door “een brede publieksaanpak die tot doel heeft burgers bewust te maken van hun persoonlijke rol in de transitie en hen te stimuleren hun gedrag te veranderen.” (p.36). Maar “In de gesprekken over het Klimaatakkoord is geconstateerd, dat er op dit moment nog onvoldoende is zicht op wat er onder burgers leeft.” (p.38) En dat wordt gelukkig weer opgelost door het SCP te laten monitoren.

Klaar is kees. De burger zelf kan als medebeslisser gewoon thuisblijven. Het Klimaatbeleid is niet voorgelegd in landelijke verkiezingen. Het referendum is afgeschaft. De statusloze Internetconsultatie gaat alleen over de uitvoering en aan die consultatie is (tot nu toe) geen enkele ruchtbaarheid gegeven. Het uitvoeringsplan van decentrale overheden is een zaak van (wéér een) regionaal orgaan (de RES die werkt “op basis van interbestuurlijk vertrouwen” p.33) zonder enige legitimiteit, de gemeenteraden worden (andermaal) buitenspel gezet.

Het Klimaatplan is een megalomaan project, terwijl in Nederland ‘gewone’ grote projecten al zelden succesvol worden uitgevoerd. Het is dan ook te begrijpen dat het Kabinet en de coalitiepartijen de democratie voor deze ‘grootste verbouwing van Nederland’ hebben afgeschaft. Het zou hen sieren om dat dan ook gewoon te zeggen: democratie is allemaal lastig, we stappen over op autoritaire politiek, geheel passend in de tijdgeest.

7. Evaluatie ja, maar niet van des poedels kern

Er is een opzet voor tussentijdse evaluatie (p.47), dat is mooi. Wat daarin ontbreekt is herbezinning op de uitgangspunten van de hele operatie. In de Inleiding wordt weliswaar met grote stelligheid beweerd dat klimaatverandering wordt veroorzaakt door de mens, maar over de mate waarin dat klopt wordt ook in wetenschappelijke kring verschillend gedacht. Bovendien veronderstelt het Klimaatplan, dat de wereldburgerij in staat zou zijn de wereldtemperatuur te besturen door haar beperking van CO2-uitstoot. Dat is zeer onzeker, om niet te zeggen hovaardige klets. Gezien de vele krachten die op het klimaat inspelen, is het idee van klimaatbesturing fysiek gezien om te glimlachen. Binnen de internationale wereldpolitiek bekeken is het gewoon onzin. Ook gezien de jonge leeftijd van de klimaatwetenschap ligt het zeer voor de hand, dat de komende tien jaar nieuwe en mogelijk hele andere inzichten opkomen. Ook het intreden van een afkoeling behoort tot de mogelijkheden. Een echte evaluatie moet daarom gaan over de achterliggende ideeën van het Klimaatplan.

A.Wiegant